

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Domova mládeže

SOŠ a SOU Horky nad Jizerou

zpracovaný podle zákona č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů

SOŠ a SOU Horky nad Jizerou

Zpracovala:

PaedDr. Jana Huzilová, vedoucí vychovatelka DM

Schválila:

Mgr. Markéta Klímová Ulmanová, ředitelka školy pod č.j. 1839/2025/SOHMB

dne 2. 12.2025

Obsah

1	Úvod.....	3
2	Základní informace o škole	4
3	Charakteristika domova mládeže	4
3.1	Provoz zařízení	4
3.2	Vybavení pokojů.....	4
3.3	Stravování	5
4	Konkrétní cíle výchovy	5
4.1	Zásady výchovy žáků v DM.....	5
4.2	Obecné výchovné cíle	5
4.3	KLÍČOVÉ KOMPETENCE	6
5	Formy a metody výchovy a vzdělávání v DM:	11
6	Obsah výchovy a vzdělávání v DM.....	12
6.1	Jazykové vzdělávání a komunikace (český jazyk, cizí jazyky)	13
6.2	Společenskovední vzdělávání.....	13
6.3	Přírodovědné a matematické vzdělávání.....	13
6.4	Estetické vzdělávání	13
6.5	Vzdělávání pro zdraví	13
6.6	Vzdělávání v ICT	14
7	Časový plán výchovy a vzdělávání v DM.....	14
8	Podmínky přijímání uchazečů ke vzdělávání, průběh a ukončování vzdělávání	15
9	Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných	15
10	Materiální podmínky výchovy a vzdělávání v DM:	18
11	Personální podmínky výchovy a vzdělávání v DM	18
12	Ekonomické podmínky výchovy a vzdělávání v DM	20
13	Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví žáků, hygieny a požární prevence v DM.....	20
14	Vlastní hodnocení ŠVP domova mládeže	23
15	Závěrečná ustanovení.....	25

1 Úvod

Školní vzdělávací program (dále jen ŠVP) je dle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen školský zákon), § 3 až 5, povinný dokument, který byl vytvořen za společné účasti pedagogických pracovníků domova mládeže.

Je vydáván na čtyřleté období a je určen:

vedení školy,
vedení domova mládeže,
vychovatelům domova mládeže,
pracovníkům školní jídelny,
žákům a žákyním střední školy (dále jen žákům),
ostatním pedagogickým a nepedagogickým pracovníkům školy,
školské radě,
rodičům,
veřejnosti,
vnějším evaluačním orgánům (ČŠI, Středočeskému kraji).

V § 7, odstavci 4 školského zákona je uvedeno, že školské zařízení uskutečňuje vzdělávání podle ŠVP, uvedeného v § 5, odstavci 2 školského zákona.

ŠVP domova mládeže je v souladu s platným Školním řádem školy, Organizačním řádem školy včetně Provozního řádu Domova mládeže.

ŠVP domova mládeže je k dispozici na Domově mládeže a v pracovně ředitelky školy.

2 Základní informace o škole

Název školy: Střední odborná škola a Střední odborné učiliště,
Horky nad Jizerou 35
Adresa: Horky nad Jizerou 35, 294 73 Brodce
Zřizovatel: Středočeský kraj, Zborovská 11, 150 21 Praha 5
IČO školy: 00069558
IZO ředitelství školy: 600 007 511

Kontakty: Číslo telefonu: 326 312 234
Číslo faxu: 326 312 119
e-mailová adresa: souhorky@souhorky.cz
www stránky: www.souhorky.cz

Ředitelka školy:

Mgr. Markéta Klímová Ulmanová, tel. +420 605 186 664,
marketa.klimova.ulmanova@seznam.cz

Vedoucí vychovatelka

PaedDr. Jana Huzilová, tel. +420 602 143 964,
jana.huzilova@gmail.com

3 Charakteristika domova mládeže

Domov mládeže Domov mládeže s kapacitou 50 lůžek je součástí SOŠ a SOU. Jeho činnost je řízena ředitelkou školy a vedoucí vychovatelkou, která tvoří ještě společně se dvěma vychovateli a bezpečnostní pracovníci veškeré personální zabezpečení. K propojenosti vzájemných poznatků, informací a úkolů slouží úsekové porady. Konají jednou za 14 dní ve čtvrtek od 13–15 hod. Požadavek pedagogické kvalifikace vychovatelů je splněn na 100%. Kontroly činností vychovatelů se uskutečňují podle zpracovaného celoročního plánu hospitací, které provádí vedoucí vychovatelka společně s ředitelkou školy.

3.1 Provoz zařízení

DM je pro žáky otevřen od pondělí od 6 hod a uzavírá se v pátek ve 14 hod odpoledne.

3.2 Vybavení pokojů

Válendy a palandy s prostorem na uložení lůžkovin, antialergická přikrývka a polštář společná šatní skříň, stůl a židle, lampička, odpadní koš, smetáček a lopatka. V DM se nachází celkem 10 pokojů, většinou čtyřlůžkových, součástí jsou i dvě bytové jednotky s třemi pokoji vybavené dvěma kuchyňskými linkami, dvěma ledničkami, mikrovlnou troubou a varnou konvicí. Ubytování žáci mají k dispozici sociální zařízení zvlášť pro dívky/celkem dvě koupelny/ a jedna koupelna pro chlapce, dvě koupelny s třemi sprchami jsou pak součástí dvou bytových jednotek, dále je k dispozici klubovna, wi-fi, workoutové hřiště. Ke studijním účelům mohou žáci také využívat klubovnu a dvě učebny školy.

3.3 Stravování

Školní jídelna zajišťuje žákům celodenní stravování žákům. (snídaně, svačina, oběd, odpolední svačina, večeře)

4 Konkrétní cíle výchovy

Cíle výchovy v DM jsou společenské požadavky na celkový osobnostní rozvoj žáků. Vymezují strategie výchovy a vzdělávání, výstupy a výsledky vzdělávání.

Vytýčení a formulování cílů usnadňuje volbu efektivních výchovných strategií a prostředků k jejich dosažení. Jasná formulace výchovného cíle je základním předpokladem pro jeho hodnocení (zda bylo cíle dosaženo).

Srozumitelně formulovaný cíl ve zveřejněném ŠVP plní i motivační a informační roli pro žáky, a jejich zákonné zástupce atd.

4.1 Zásady výchovy žáků v DM

Zásady a cíle výchovy jsou definovány ve školském zákoně, v § 2:

- a) rovný přístup každého státního občana České republiky nebo jiného členského státu Evropské unie ke vzdělávání bez jakékoli diskriminace z důvodu rasy, barvy pleti, pohlaví, jazyka, víry a náboženství, národnosti, etnického a sociálního původu, majetku, rodu a zdravotního stavu nebo jiného postavení občana,
- b) zohledňování potřeb jednotlivce,
- c) vzájemná úcta, respekt, názorová snášenlivost, solidarita a důstojnost
- d) bezplatné základní a střední vzdělávání občanů České republiky nebo jiného členského státu Evropské unie ve školách, které zřizuje stát, kraj, obec nebo svazek obcí,
- e) svobodné šíření poznatků, které vyplývají z výsledků soudobého stavu poznání světa a jsou v souladu s obecnými cíli vzdělávání,
- f) zdokonalování procesu výchovy a vzdělávání na základě výsledků dosažených ve vědě, výzkumu a vývoji a co nejširší uplatňování účinných moderních pedagogických přístupů a metod,
- g) hodnocení výsledků výchovy a vzdělávání vzhledem k dosahování cílů vzdělávání stanovených tímto zákonem a vzdělávacími programy,
- h) možnosti každého vzdělávat se po celou dobu života při vědomí spoluodpovědnosti za své vzdělávání.

4.2 Obecné výchovné cíle

- a) Rozvíjení osobnosti žáků tak, aby získali co nejvíce informací o světě i životě a byli schopni tvořivého myšlení, logického uvažování i řešení problémů, aby vystupovali svébytně, svobodně (uplatňovali svá práva), ale i zodpovědně (plnili své povinnosti), byli tolerantní, dokázali spravedlivě hodnotit i sebehodnotit. Tento cíl vychází z celkového pojetí žáka v jeho domácím prostředí, kdy je jeho chování bezprostřední a plně se tak daří odhalit žákovo chování.

- b) rozvíjení osobnost žáků, kteří budou vybaveni poznávacími a sociálními způsobilostmi, mravními a duchovními hodnotami pro osobní a občanský život, výběrem povolání nebo pracovní činností, získávání informací a učení se v průběhu celého života,
- c) pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, základních lidských práv a svobod spolu s odpovědností a smyslem pro sociální soudržnost,
- d) pochopení a uplatňování principu rovnosti žen a mužů ve společnosti,
- e) utváření vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k etnické, národnostní, kulturní, jazykové a náboženské identitě každého,
- f) poznávání světových a evropských kulturních hodnot a tradic, pochopení a osvojení zásad a pravidel vycházejících z evropské integrace jako základu pro soužití v národním a mezinárodním měřítku,
- g) získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně vycházejících ze zásad trvale udržitelného rozvoje a o bezpečnosti a ochraně zdraví. Výchova a vzdělávání je zaměřeno na budoucnost, má cíle a lze ho proto projektovat.

Výchovně vzdělávací (pedagogické) působení v domově mládeže naplňuje specifickými prostředky zejména tyto obecné cíle vzdělávání:

- a) harmonický rozvoj osobnosti žáků,
- b) podpora a rozvoj jejich učení a poznávání, podpora kritického myšlení,
- c) osvojení základních hodnot demokratické společnosti,
- d) získávání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost, komunikující s ostatními a působí na své okolí,
- e) podpora přípravy na vyučování,
- f) rozvoj verbální a neverbální komunikace, schopnost týmové práce atd.

Obecné cíle vzdělávání je nutné doplnit o cíle specifické:

Výchova k smysluplnému využívání volného času, zájmová činnost, dostatek námětů pro naplňování volného času v nabídce volnočasových aktivit, zaměření výchovně vzdělávacích projektů. Výchovné působení a podpora žáků v našem domově mládeže směřuje k tomu, aby žáci byli v domově mládeže spokojeni, cítili se bezpečně, byli úspěšní a slušní a vybavení klíčovými kompetencemi a funkční gramotností (čtenářská, mediální, informační, finanční gramotnost atd.).

4.3 KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Činnost domova mládeže bude směřovat k rozvoji a získávání kompetencí.

Kompetence:

Cílem vzdělávání není jen osvojení poznatků a dovedností, ale také vytvoření způsobilosti potřebných pro život nebo výkon povolání (schopnosti, znalosti, dovednosti, postoje a hodnotové orientace). Formálně se dělí na klíčové kompetence a odborné kompetence (dříve odborná kvalifikace).

Klíčové kompetence (KK):

Integrované vzdělávací cíle jsou požadavky na vzdělání, zahrnující soubor vědomostí, praktických dovedností a s nimi souvisejících postojů a hodnotových orientací, které jsou důležité pro osobní rozvoj jedince, jeho aktivní zapojení do společnosti, pracovní uplatnění

a celoživotní vzdělávání. Klíčové kompetence jsou univerzálně použitelné, jsou to soubory činnostně zaměřených a prakticky využitelných postupů (výsledků vzdělávání) a lze je chápat jako integrované (sdružené) dílčí vzdělávací cíle. Představují soubor znalostí rozvinutých do schopností a ověřených dovedností, které jedinec využívá v praxi, projevují se v postojích a hodnotových orientacích. Nabytí klíčových kompetencí se projevuje v produktivitě práce, v zaměstnanosti, rychlé rekvalifikaci, v konkurenceschopnosti na evropském trhu práce.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE v DM, které žák rozvíjí:

1. Kompetence k učení v DM:

Vzdělávání směřuje k tomu, aby se žáci efektivně učili, vyhodnocovali dosažené výsledky a pokrok a reálně si stanovovali potřeby a cíle dalšího vzdělávání, to znamená, že by měli mít pozitivní vztah k učení a vzdělávání, ovládat různé techniky učení, vytvořit si vhodný studijní režim a studijní podmínky, uplatňovat různé způsoby práce s textem (studijní a analytické čtení), vyhledávat a zpracovávat informace, být čtenářsky gramotní, s porozuměním poslouchat mluvené projevy (výklad, přednášku, proslov, prezentaci) pořizovat si poznámky z mluveného projevu, textu atd., využívat ke svému učení různé informační zdroje, sledovat a hodnotit pokrok při dosahování cílů svého učení a přejímat hodnocení výsledků svého učení od jiných lidí, odhalovat příčiny školní neúspěšnosti, znát možnosti svého dalšího vzdělávání atd.

2. Kompetence k řešení problémů v DM:

Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci byli schopni soustavně řešit běžné problémy (pracovní i osobní), to znamená, že by měl porozumět zadání úkolu a určit problém, umět řešit problém, navrhnout způsob řešení a zdůvodnit jej, uplatňovat při řešení problému metody myšlení (logické, matematické, empirické) a myšlenkové operace, rozlišovat správné a nesprávné řešení problému a nést odpovědnost za následky řešení, netrvat jen na jednom řešení, učit se být flexibilní, volit prostředky a způsoby (pomůcky, studijní literaturu, metody a techniky) vhodné pro řešení problému, využívání zkušeností a vědomostí, spolupracovat při řešení problému v týmu, vyhýbat se problémům atd.

3. Komunikativní kompetence v DM:

Výchova a vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci byli schopni se správně vyjadřovat v písemné a ústní formě a v různých pracovních, učebních a životních situacích, to znamená, že by měli: rozvíjet bohatou slovní zásobu, vyjadřovat se přiměřeně účelu jednání a v projevech mluvených i psaných se vhodně prezentovat, posilovat sebedůvěru, umět nejen mluvit, ale i naslouchat, formulovat své myšlenky srozumitelně, souvisle a jazykově správně a kultivovaně, účastnit se aktivně diskusí, formulovat a obhajovat své názory a postoje, mít právo vyjádřit svůj názor, zpracovávat dokumenty i souvislé texty na běžná i odborná témata, zaznamenávat údaje z textů a projevů (přednášek, diskusí, porad atd.), vyjadřovat se a vystupovat dle zásad kultury projevu a chování, ovládat verbální i neverbální komunikaci, komunikovat nejméně v jednom cizím jazyce, chápat výhody znalosti cizích jazyků pro pracovní i životní uplatnění, dosáhnout jazykové způsobilosti pro odbornou kvalifikaci (rozumět běžné odborné terminologii), schopnost mediální komunikace atd.

4. Personální a sociální kompetence v DM:

Výchova a vzdělávání v DM směřuje k tomu, aby žáci byli připraveni stanovit si své cíle osobního rozvoje v oblasti pracovní i zájmové, pečovat o své zdraví, přispívat k utváření vhodných mezilidských vztahů, to znamená, že by měli: posuzovat reálně své fyzické a duševní možnosti, přebírat odpovědnost za své chování a jednání, stanovovat si cíle a priority podle svých schopností, pracovní a zájmové orientace a životních podmínek, učit se plánovat, adekvátně přijímat radu i kritiku, kriticky zvažovat názory, postoje a jednání jiných lidí, schopnost prosadit se, ale i podřídit se skupině, mít odpovědný vztah ke svému zdraví, být si vědom důsledků nezdravého životního stylu a závislostí, adaptovat se na měnící se životní a pracovní podmínky, pozitivně je ovlivňovat, být připraven řešit své sociální i ekonomické záležitosti, být finančně gramotní, mít schopnost týmového jednání, přijímat a zodpovědně plnit svěřené úkoly, přispívat k vytváření vstřícných mezilidských vztahů a k předcházení osobním konfliktům, nepodléhat předsudkům a stereotypům v přístupu k jiným lidem, vytvořit si reálnou představu o sobě samém atd.

5. Občanské kompetence a kulturní povědomí v DM:

Výchova a vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci uznávali hodnoty a postoje demokratické společnosti a dodržovali je, jednali v souladu s udržitelným rozvojem a podporovali hodnoty národní, evropské i světové kultury, to znamená, že by měli jednat odpovědně, samostatně a iniciativně ve vlastním zájmu i v zájmu veřejném, dodržovat zákony, respektovat práva a osobnost druhých lidí (popřípadě jejich kulturní specifika), vystupovat proti nesnášenlivosti, rasismu, xenofobii a diskriminaci, jednat v souladu s morálními principy a zásadami slušného chování, přispívat k uplatňování hodnot demokracie, v rámci plurality a multikulturního soužití si uvědomovat vlastní kulturu a národní identitu, být tolerantní, zajímat se aktivně o politické a společenské dění v České republice i ve světě, chápat význam životního prostředí a jednat v duchu udržitelného rozvoje, chránit přírodní prostředí, uznávat hodnotu života, uvědomovat si odpovědnost za vlastní život a spoluodpovědnost při ochraně života a zdraví ostatních, rozpoznat násilí, dbát na vlastní a skupinovou bezpečnost, uznávat tradice a hodnoty svého národa, chápat jeho minulost i současnost v evropském a světovém kontextu, podporovat tradice a hodnoty regionální, národní, evropské i světové kultury a mít k nim pozitivní vztah atd.

6. Kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám v DM:

Výchova a vzdělání směřuje k tomu, aby žáci optimálně využívali svých osobnostních a odborných předpokladů pro uplatnění na trhu práce a pro rozvoj profesní kariéry a s tím související potřebu celoživotního učení, to znamená, že by měli mít odpovědný postoj k vlastnímu profesnímu vzdělávání, uvědomovat si význam celoživotního učení, být připraveni na měnící se pracovní podmínky, mít přehled o možnostech uplatnění na trhu práce, mít reálnou představu o pracovních, platových a jiných podmínkách na trhu práce, využívat poradenských služeb ze světa práce i vzdělávání, vhodně komunikovat se zaměstnavateli, prezentovat svůj odborný potenciál a své profesní cíle, znát obecná práva a povinnosti zaměstnavatelů a pracovníků, rozumět podstatě a principům podnikání, mít představu o právních, ekonomických, administrativních a etických aspektech soukromého podnikání, vyhledávat a posuzovat podnikatelské příležitosti atd.

7. Kompetence využívat informační a komunikační technologie (dále jen ICT) a pracovat s informacemi v DM:

Výchova a vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci pracovali s osobním počítačem a jeho programovým vybavením a s dalšími prostředky ICT a využívali zdroje informací a efektivně s nimi pracovali, to znamená, že by měli pracovat s osobním počítačem a dalšími prostředky ICT, pracovat s běžným programovým vybavením, komunikovat elektronickou poštou, zodpovědně využívat sociální sítě, získávat informace z Internetu, pracovat s informacemi z různých zdrojů a z různých médií (tištěných, elektronických, video a audiovizuálních), posuzovat rozdílnou věrohodnost informačních zdrojů, kriticky přistupovat k získávání informací, být mediálně gramotní atd.

8. Kompetence k trávení volného času v DM:

Obecné cíle vzdělávání jsou ve výchově mimo vyučování a v domově mládeže doplněny o cíle specifické, to je vychovávat žáky ke smysluplnému využívání volného času a vybavovat žáky dostatkem námětů pro naplňování volného času. Pedagogické působení a výchovná a vzdělávací činnost naplňuje v domově mládeže specifickými prostředky obecné cíle vzdělávání dané školským zákonem, žáci by tedy měli umět účelně a smysluplně trávit volný čas, orientovat se v možnostech a nabídce smysluplného trávení volného času, umět si vybrat zájmové činnosti – aktivity dle svých osobních dispozic a zájmů, své zájmy v organizovaných a individuálních činnostech, rozvíjet schopnost aktivního trávení volného času jako kompenzaci stresu či jednostranné zátěže ze školního vzdělávání, následně ze zátěže pracovní, schopnost odmítnout nabídky nevhodného trávení volného času, dodržovat zásady fair play, prostřednictvím volnočasových aktivit posilovat a rozvíjet klíčové kompetence atd.

Komplexní výchovně vzdělávací působení – jednou činností (aktivitou) budeme rozvíjet a upevňovat pravděpodobně více klíčových kompetencí a proto nebudeme u každé jednotlivé činnosti (aktivity) zmíněné v ŠVP formulovat konkrétní klíčové kompetence. Budeme však uvádět, rozvoj, kterých klíčových kompetencí bude u konkrétní činnosti (aktivitě) prioritní.

Ve výchovné činnosti v domově mládeže není závazným cílem pedagogického procesu klíčové kompetence naplnit (naučit), pouze je posilovat a rozvíjet. Ve výchově a vzdělávání nejsou stanovené vzdělávací standardy, ale vzdělávání je založeno na zájmech jedince, na neformálním působení pedagogického pracovníka – vychovatele. Výsledky jsou proto obtížně hodnotitelné. V domově mládeže je klíčovou osobností ve výchově, kromě rodičů, vychovatel. Vychovatelé vychází z vědomostí žáků, které se snaží rozvinout do schopností a dovedností, ústících v určité postoje a hodnotové orientace, tzv. klíčové kompetence.

Vychovatel je žákům průvodcem na cestě vzděláváním, inspiruje je a také zaručuje určitá pravidla a řád, kterými se řídí. Jeho úkolem je nabízet žákům bohatý a pestrý program, podporovat jejich tvořivost a aktivitu a respektovat jejich individualitu. Je nutné neustále usilovat o harmonizaci mezilidských vztahů v celém domově mládeže i ve výchovné skupině, zaměřit se na slušné chování žáků, rozvíjet jejich samostatnost, schopnost kooperace a týmové práce, vést žáky k pozitivnímu myšlení. V rámci možností preventivně předcházet kázeňským problémům, popřípadě včas informovat zákonné zástupce V souladu s preventivním programem školy organizovat co největší počet volnočasových aktivit, jako prevenci sociálně patologických jevů o závažnějších přestupcích či o celkovém zhoršení chování žáků. Je nutné podporovat žáky v učení, v účasti v různých soutěžích, vést je k ekologickému myšlení

(separace odpadu), vydávat žákovský časopis, pořádat výstavy žákovských prací, pořádat různé sportovní turnaje, v návaznosti na získané školní znalosti pomáhat a vést žáky v jejich dalším rozvoji (např. vyhledáváním dalších informací, zpracováváním vzdělávacích projektů), snažit se zapojit žáky do života a chodu domova mládeže, do žákovské samosprávy a tak celkově rozvíjet mimoškolní činnost žáků. Zapojit žáky do charitativní činnosti/adventní vystoupení a návštěvy žáků v DPS atd. Důležitá je i vzájemná spolupráce vychovatelů se zákonnými zástupci a pedagogickými pracovníky škol, ze kterých jsou ubytovaní žáci, musí být samozřejmostí.

Výchovně vzdělávací činnost v DM:

a) Rozvinout dovednosti potřebné k učení: získávat vědomosti, dovednosti potřebné k učení, prohloubit poznatky o světě, učit se objevovat nové poznatky, rozvoj základních myšlenkových operací, paměti, schopnosti koncentrace, řešit problémy, rozvoj dovedností k celoživotnímu učení atd.

b) Pracovat a jednat – tvořivě zasahovat naučit se aktivně a tvořivě zasahovat do prostředí, které žáky obklopuje, rozvoj aktivního přístupu žáků k pracovnímu životu a profesní kariéře, včetně schopnosti přizpůsobit se změnám na trhu práce, učit se zodpovědnému přístupu žáků k samostatné i týmové práci, učit se komunikovat, učit se správně odhadnout své schopnosti a možnosti, rozvoj dovedností vyjednávat, diskutovat o případném kompromisu, k obhájení svého stanoviska i přejímání stanoviska jiných, získávat různé dovednosti a návyky potřebné pro život atd.

c) Rozumět vlastní osobnosti-rozumět vlastní osobnosti a jejímu utváření, jednat v souladu s obecně přijímanými morálními hodnotami, jednat s osobní zodpovědností, sebehodnocením a sebereflexí, rozvíjet tělesné a duševní schopnosti a dovednosti, utvářet a kultivovat svobodné, kritické a nezávislé myšlení, úsudek a rozhodování, přijímání odpovědnosti žáků za vlastní jednání a chování, kultivovat a rozvíjet emoční prožívání (empatii), včetně prožívání a vnímání estetického, rozvíjet kreativitu, rozvíjet volní vlastnosti, rozvíjet specifické vlastnosti a nadání žáků, budovat hodnotový systém, pěstovat zdravý životní styl apod.

d) Žít společně s ostatními- učit se žít s ostatními a spolupracovat s nimi, pracovat jako člen týmu (kolektivu), podílet se na životě společnosti a nalézt v ní své místo, respektovat lidský život a jeho trvání jako nejvyšší hodnotu, vytvářet úctu k živé i neživé přírodě, vést k ochraně a zlepšování životního prostředí, ve vztahu k jiným lidem se oprostít od předsudků, xenofobie, intolerance, rasismu, agresivního nacionalismu, náboženské a jiné nesnášenlivosti,

Výchova a vzdělávání směřuje v souladu s cíli k osvojení klíčových kompetencí a odborných kompetencí

5 Formy a metody výchovy a vzdělávání v DM:

Výchovné a vzdělávací strategie (VVS) jsou společné postupy na úrovni školy i školského zařízení, uplatňované ve výuce i mimo výuku, jimiž škola a školské zařízení cíleně utváří a rozvíjí klíčové kompetence. Výchovná práce v domově mládeže má svá specifika a liší se od vzdělávání ve škole. Při tvorbě ŠVP domova mládeže zohledňujeme tato specifika a vycházíme zejména z požadavků pedagogiky volného času, které představují výchovné a vzdělávací strategie právě pro domov mládeže. Tyto výchovné a vzdělávací strategie vychází z obecných pedagogických zásad, jako je např. přiměřenost, individuální přístup a respektují i požadavky pedagogického ovlivňování volného času, zejména:

a) Požadavek dobrovolnosti:

žák se může a nemusí zúčastnit plánovaných volnočasových aktivit (volný čas je oblast svobodné volby).

b) Požadavek pedagogického ovlivňování volného času:

vychovatel má povinnost volný čas ovlivňovat, formou nabídky a motivace. Aktivitu nabízí, ale i ovlivňuje, aby např. nevznikla závislost na PC a Internetu na úkor poskytovaných aktivit.

c) Požadavek na rozvoj kladných rysů osobnosti:

vychovatel má povinnost chválit, vyzdvihovat a hodnotit žáky vzhledem k jejich možnostem, momentálnímu stavu,

vyjadřuje-li vychovatel nesouhlas, musí se vztahovat k momentální činnosti, dávat najevo, za co přesně je žák trestán.

d) Požadavek přiměřenosti:

plánované a navozování činnosti (aktivity) musí být přiměřené věku, pohlaví a zájmu žáků.

e) Požadavek zajímavosti (atraktivita) a zájmovosti:

vychovatel musí žáky vhodně motivovat a činnost zajímavě rozvíjet, musí být průvodcem žáků při zájmových činnostech, ale nevnučuje se.

f) Požadavek citovosti a citlivosti:

zájmové aktivity by měly přinášet pozitivní emoce a hodnocení činnosti žáků by mělo být citlivé.

g) Požadavek prostoru k seberealizaci:

vychovatel dbá na to, aby se žák v dané činnosti mohl realizovat a měl pocit úspěšnosti.

h) Požadavek aktivity:

vychovatel volí aktivity tak, aby se v nich uplatnili a byli i přiměřeně úspěšní všichni žáci, základním prostředkem výchovné činnosti je zážitek (prožitek) žáků, který obohacuje jejich sebepoznání, rozšiřuje vědomosti a dovednosti a navozuje kladné emoce. Důležité je i pozitivní tzv. domácí klima, kultura a atmosféra domova mládeže.

Formy výchovné činnosti v domově mládeže:

plánování a příprava výchovné činnosti a aktivity, kolektivní působení, individuální působení, individuální pohovory, průběžné neformální působení vychovatele, pravidelné aktivity samostudium, zájmové útvary, pravidelné akce zájmových útvarů atd., příležitostné aktivity jednorázové akce, exkurze, výlety, turnaje, besedy, soutěže atd., spontánní aktivity – využití sportovišť, internet atd.

Metody výchovné činnosti v domově mládeže:

motivace a aktivizace žáků, rozhovor, řízený rozhovor, přednáška a beseda, diskuze, řízená diskuze, panelová diskuze, trénink dovedností, modelová situace, případová studie, brainstorming, testy, dotazníky, ankety, monitorování sociálního klimatu a kultury školy a domova mládeže, monitorování a hodnocení výsledků vzdělávání (úspěšnost žáků, zapojení do aktivit apod.). Hlavní výchovnou a vzdělávací strategií v domově mládeže je akceptování pedagogiky volného času. Důležitou výchovnou a vzdělávací strategií je, že vychovatelé převzou odpovědnost za úspěšné vytváření pozitivního klimatu v domově mládeže i ve svých výchovných skupinách, za prevenci rizikových projevů chování žáků a za všestrannou podporu žáků v učení. Jako další důležitou strategií bude vlastní hodnocení výchovy mimo vyučování, včetně domova mládeže (SWOT) analýza současné výchovné, sociální, materiální a ekonomické oblasti vzdělávání) a neustálé zlepšování podmínek vzdělávání v domově mládeže. Důležitou strategií je spolupráce se zákonnými zástupci žáků a se sociálními pracovníky. Pak je to i spolupráce domova mládeže se zákonnými zástupci a se školskou radou, kontakty s rodiči žáků, dny otevřených dveří školy, včetně domova mládeže, informační dopisy (při zahájení ubytování a stravování, informace o provozu domova mládeže), dotazníky pro zákonné zástupce, webové stránky školy domov mládeže a volnočasové aktivity, e-mailové a telefonické kontakty, účast vychovatelů na třídních schůzkách. V domově mládeže dále plní vychovatel pravidelně úkoly jako je například průběžná výchovná činnost (kontrola pořádku a úklidu, dodržování Školního řádu, Řádu domova mládeže a režimu dne, dohled na dodržování a naplňování studijního klidu, pomoc a podpora při přípravě na vyučování, zprostředkování vzájemné pomoci spolužáků apod.)

6 Obsah výchovy a vzdělávání v DM

Obsah výchovy a vzdělávání je v ŠVP DM chápán jako prostředek k dosažení a rozvíjení kompetencí žáka a absolventa. Zahrnuje poznatky, dovednosti a hodnoty z různých oblastí vzdělávání (např. komunikativní, osobnostní, společenské, profesní, informativní atd.). Obsah výchovy a vzdělávání je soubor požadovaných (předpokládaných) výsledků vzdělávání a jim odpovídajícího učiva.

Obsah vzdělávání se v ŠVP domova mládeže člení na tyto vzdělávací oblasti:

Jazykové vzdělávání a komunikace

Společenskovední vzdělávání

Přírodovědné a matematické vzdělávání

Estetické vzdělávání

Vzdělávání pro zdraví

Vzdělávání v ICT

Odborné vzdělávání (včetně ekonomického vzdělávání)

6.1 Jazykové vzdělávání a komunikace (český jazyk, cizí jazyky)

Obecný cíl jazykového vzdělávání: rozvíjet komunikační kompetence žáků a naučit je užívat jazyka jako prostředku k dorozumívání a myšlení, k přijímání, sdělování a výměně informací na základě jazykových a slohových znalostí. Rozvíjí také sociální kompetence žáků. K dosažení tohoto cíle přispívá i estetické vzdělávání, které prohlubuje jazykové znalosti a kultivuje jazykový projev žáků. Vzdělávání v cizím jazyce se podílí na přípravě žáků na aktivní život v multikulturní společnosti.

6.2 Společenskovední vzdělávání

Obecným cílem společenskovedního vzdělávání je připravit žáky na aktivní a zodpovědný život v demokratické společnosti, směřuje k pozitivnímu ovlivňování hodnotové orientace žáků, aby byli slušní, zodpovědní a jednali pro veřejný zájem, učí je poznávat vlastní identitu, kriticky myslet a rozumět světu, ve kterém žijí. Společenskovední vzdělávání přispívá ke kultivaci historického, politického, sociálního, právního a ekonomického povědomí žáků a k posilování jejich mediální a finanční gramotnosti.

6.3 Přírodovědné a matematické vzdělávání

Obecným cílem přírodovědného vzdělávání je naučit žáky využívat přírodovědné poznatky v pracovním i osobním životě. Přírodovědné vzdělávání přispívá k pochopení přírodních jevů (matematické, fyzikální, chemické, biologické a environmentální vzdělávání).

6.4 Estetické vzdělávání

Obecným cílem estetického vzdělávání je utvářet kladný vztah žáků k materiálním a duchovním hodnotám a snažit se přispívat k jejich tvorbě i ochraně. Systém kulturních hodnot pomáhá formovat postoje žáka a je obranou proti manipulaci a netoleranci. Podílí se na rozvoji sociálních kompetencí žáků a přispívá k jazykovému vzdělávání (kultivuje jazykový projev žáků). Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci uplatňovali ve svém životě estetická kritéria, chápali umění jako specifickou výpověď o skutečnosti, jeho významu pro člověka, správně formulovali a vyjadřovali své názory, byli tolerantní, získali přehled o kulturním dění, podporovali hodnoty regionální, národní, evropské i světové kultury, uvědomovali si vliv médií atd.

6.5 Vzdělávání pro zdraví

Cílem vzdělávání pro zdraví je vybavit žáky znalostmi a dovednostmi potřebnými k péči o zdraví a bezpečnost, podpořit jejich chování a postoje ke zdravému způsobu života a celoživotní odpovědnosti za své zdraví. Důraz klademe na výchovu proti závislostem (alkohol, tabákové výrobky, drogy, hrací automaty, počítačové hry atd.), na výchovu ke zdravému životnímu stylu (životní prostředí, výživa, hygiena, pohybové aktivity, mezilidské vztahy atd.) a k odpovědnému přístupu k sexu. Vzdělávání směřuje k tomu, aby si žáci vážili zdraví (tělesné i duševní), chápali, jak působí životní prostředí na zdraví člověka, znali prostředky, jak chránit své zdraví (zvyšovat tělesnou zdatnost, kultivovat pohybový projev, vyrovnávat jednostrannou tělesnou a duševní zátěž, pociťovat radost z prováděné sportovní činnosti), využívat pohybových činností a soutěží dle zásad fair play, kontrolovat a ovládat své jednání, chovat se

zodpovědně v zařízeních tělesné výchovy a sportu a preferovat pravidelné pohybové aktivity v denním režimu. Oblast vzdělávání zahrnuje také ochranu člověka za mimořádných událostí. Tělesná výchova je realizována ve vyučovacím předmětu a při mimoškolní činnosti (sportovní kurzy, sportovní dny, zájmové útvary, soutěže, turistika atd.).

6.6 Vzdělávání v ICT

Cílem vzdělávání v ICT je naučit žáky pracovat s prostředky ICT a pracovat s informacemi. Žáci porozumí základům ICT, naučí se na uživatelské úrovni používat operační systém, kancelářský software, internet atd.

Vzhledem ke specifikaci práce v domově mládeže a výchově mimo vyučování není ale toto členění vzdělávacích oblastí a činností závazné. Při strukturování vzdělávacích aktivit můžeme také např. vycházet ze čtyř základních pilířů učení (nebo z průřezových témat).

Ve školním výchovně vzdělávacím programu domova mládeže je zachován programový přístup. U jednotlivých aktivit se snažíme, aby se navzájem doplňovaly, vzájemně na sebe navazovaly a pomáhaly tak upevňovat a posilovat žádoucí klíčové kompetence.

7 Časový plán výchovy a vzdělávání v DM

Máme-li vytvořit program činností, je nutné si stanovit jejich časový rámec. ŠVP domova mládeže není ročním plánem, ale má širší časový záběr. ŠVP domova mládeže je koncipován na dobu čtyř let. Výhodou ŠVP sestaveného pro čtyřletý vzdělávací cyklus je jeho operativnost, možnost inovace, možnost reagovat na možné změny vzdělávacích podmínek a možnost propojovat a přesouvat výchovné a vzdělávací aktivity během celého pobytu žáků v domově mládeže. Na ŠVP domova mládeže navazuje Roční plán výchovy mimo vyučování na příslušný školní rok, protože některé aktivity jsou plněny celoročně a dlouhodobě, některé aktivity jsou plněny jen pro daný ročník žáků nebo pro daný školní rok. V měsíčních plánech výchovně vzdělávací činnosti domova mládeže jsou uváděny konkrétní akce, nikoliv dlouhodobé činnosti realizované vychovateli v domově mládeže. V týdenních plánech (deník výchovné skupiny) sestavuje skupinový vychovatel program činnosti vlastní výchovné skupiny, vycházející ze ŠVP domova mládeže, ročního výchovně vzdělávacího plánu a měsíčních plánů výchovy mimo vyučování, včetně domova mládeže. Každý skupinový vychovatel v nich zveřejňuje přehled plánované pravidelné i jednorázové činnosti. Schvaluje ho vychovatel pověřený vedením domova mládeže. Rozvrh činnosti zájmových útvarů zpracovává vedoucí vychovatel. Roční plán výchovné a vzdělávací činnosti jednotlivých zájmových útvarů zpracovává vedoucí zájmového útvaru. Režim dne je uveden ve Vnitřním řádu domova mládeže, v platném znění. Žák má v něm nárok na volný čas i vycházky. Rozvrh služeb vychovatelů domova mládeže je zpracováván vychovatelem pověřeným vedením domova mládeže. V DM pracuje žákovská rada (žákovský parlament), který je partnerem vedení domova mládeže a ředitele školy. Žáci se mohou přiměřeně vyjadřovat k tomu, co se jich týká, ale vždy tak, aby se dotkli práv jiných osob. Pravidelné schůzky žákovské samosprávy se uskutečňují 1 x měsíčně a vedou se o nich pravidelné záznamy.

8 Podmínky přijímání uchazečů ke vzdělávání, průběh a ukončování vzdělávání

Podmínky pro přijímání uchazečů, průběhu a ukončování vzdělávání v domově mládeže jsou legislativně dány vyhláškou MŠMT ČR č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních, ve znění pozdějších předpisů. Umístování žáků středních škol a studentů vyšších odborných škol je popsáno v § 4, odstavci 1, 2, 3 a 4 této vyhlášky. Státní občané České republiky nebo jiného členského státu Evropské unie mají rovný přístup ke vzdělávání bez jakékoliv diskriminace.

Přijetí do DM:

Do domova mládeže jsou přijímáni chlapci i dívky na základě podání přihlášky do domova mládeže, v termínu stanoveném ředitelkou školy. ŠVP domova mládeže umožňuje i vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a nadaných žáků podle příslušných právních předpisů. Kapacita domova mládeže je 50 lůžek a je dlouhodobě téměř naplněna. Při umístování žáků do domova mládeže (do výše kapacity domova mládeže) ředitelka školy společně s vedoucí vychovatelkou přihlíží ke vzdálenosti místa bydliště, dopravní obslužnosti z místa jejich bydliště, k jejich sociálním poměrům a zdravotnímu stavu. V rámci přijímacího řízení se škola zúčastňuje několika náborových akcí středních škol v různých regionech, kde jsou podávány informace také o domově mládeže. Podmínky pro přijetí do domova mládeže ředitelka nebo vedoucí vychovatelka v dostatečném předstihu zveřejňuje na webových stránkách školy a v informačním letáku o škole a domově mládeže. Zde jsou uvedeny i telefonické a emailové kontakty pro osobní a písemné jednání s uchazeči a zákonnými zástupci. Na ubytování v domově mládeže není právní nárok. Při umístování žáků do jednotlivých pokojů je, dle možností, respektován výběr spolubydlících dle vlastního přání žáků nebo zákonných zástupců. V případě volné kapacity lze přijmout žáky k ubytování v domově mládeže i v průběhu školního roku. Umístování žáků do DM se řídí Vnitřním předpisem DM, kde jsou stanovena pravidla k umístování žáků do DM, bodovými kritérii a termíny pro přijetí přihlášek.

Žákům je ukončeno umístění v domově mládeže v průběhu školního roku pokud:

nejsou hrazeny opakovaně úplaty za školské služby, žák přestal být žákem střední školy, žák byl vyloučen z domova mládeže (§ 31 školského zákona) žák se přestěhoval. Při podmíněném vyloučení a vyloučení z domova mládeže se postupuje v souladu s platnými právními předpisy.

9 Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

ŠVP domova mládeže vytváří podmínky pro zpřístupňování výchovy a vzdělávání nejen z hlediska srovnatelných možností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, ale i z hlediska postupu, jak žáka motivovat a vtáhnout do aktivní účasti na vzdělávání.

a) VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI v DM (§ 16 až § 19 šk. zákona)

Prováděcími vyhláškami ke školskému zákonu jsou:

Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, v platném znění,

Vyhláška č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních, ve znění pozdějších předpisů (řeší v § 3, odstavci 3, počet žáků se zdravotním postižením ve výchovné skupině v domově mládeže),

Především školský zákon jednoznačně stanoví princip práva na individuální přístup k žákům a ukládá brát ohled na vzdělávací potřeby jednotlivých žáků. Jsou to tedy povinné podmínky vzdělávání.

Pojmem žáci se speciálními vzdělávacími potřebami označujeme ve smyslu školského zákona (§ 16) žáky se zdravotním postižením a zdravotním nebo sociálním znevýhodněním. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v domově mládeže monitorováni, vedeni ve školní matrice a je jim poskytována individuální péče v rámci jejich potřeb.

Vzdělávání žáků se zdravotním postižením:

První údaje o zdravotním postižení a popřípadě o sociálním znevýhodnění získává vychovatel z přihlášky do domova mládeže. Výchova a vzdělávání žáků s určitými speciálními vzdělávacími potřebami v domově mládeže probíhá formou individuální nebo skupinové integrace, což přispívá k jejich socializaci a připravenosti pro běžný občanský život a k lepšímu přístupu ostatních žáků k lidem se zdravotním postižením či sociálním znevýhodněním. Podmínky podpůrných opatření jsou pro žáky upravovány individuálně, podle charakteru zdravotního postižení. Materiální a organizační podmínky vzdělávání - úprava prostředí, snížení počtu žáků ve výchovných skupinách atd.

Personální zajištění:

Znalost specifik jednotlivých druhů postižení, vhodné komunikace vychovatele se žáky, uplatňování individuálního přístupu k žákům. Do skupiny žáků se zdravotním postižením řadíme žáky s tělesným, mentálním, zrakovým a sluchovým postižením, žáky s vadami řeči, vývojovými poruchami učení a žáky postižené více těmito vadami. V komunikaci s žáky se sluchovým postižením (i neslyšícími) je nutno respektovat jejich právo na volbu komunikačního prostředku (znaková řeč, mluvená řeč, odezírání), mluvit směrem k žákům atd. Důležité je vybavení televizí s teletextem, komunikace s vychovateli mobilním telefonem formou SMS, vyhlášení např. požárního poplachu textem atd. Všichni žáci se zdravotním postižením jsou vedeni v samostatném přehledu, mají potvrzení o zdravotním postižení a jeho stupni z pedagogicko-psychologické poradny. V domově mládeže je veden i přehled o žácích s vývojovými poruchami učení, ADHD, zdravotními riziky-cukrovka, dyslexií, dysgrafií, dysortografií aj.). Informace se získávají písemnou formou od výchovné poradkyně. Skupinový vychovatelé k žákům přistupují individuálně, podporují je v učení a pomáhají jim překonat případné potíže při vzdělávání.

Výchova a vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním v DM (podle § 16, odstavec 4 školského zákona)

Sociálním znevýhodněním se dle školského zákona rozumí rodinné prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy, v postavení azylantů, imigrantů atd. U těchto žáků se může jednat o rizikové chování, nízký zájem o vzdělávání, předčasné odchody ze vzdělávacího procesu a u cizinců nebo příslušníků národnostních menšin atd. lze očekávat i jiné kulturní, náboženské, rodinné a etnické normy a hodnoty.

Pedagogičtí pracovníci, ale i ostatní žáci se seznamují se sociálně kulturními zvláštnostmi žáků, aby byli schopni pochopit jejich projevy a problémy a zvolit vhodné vyučovací metody a společenský přístup k nim. Prostředkem pro zvýšení aktivity ve vzdělávání je motivace k učení a pozitivní klima ve škole i v domově mládeže. Důležitá je pomoc výchovného poradce a školských poradenských zařízení. Zvýšenou pozornost je nutné věnovat prevenci rizikového chování žáků. K prevenci rizikového chování žáků slouží v domově mládeže nabídka volnočasových aktivit převážně zájmové kroužky, například chovatelský a kroužek zdravého životního stylu a kroužek dramatický. V domově mládeže skupinový vychovatelé průběžně sledují žáky se špatným prospěchem a s riziky neúspěšnosti a podporují je ve vzdělávání (motivace, doučování, pomoc spolužáků). Sociální znevýhodnění uvádí v přihlášce do domova mládeže minimální počet žáků. Přesto se v průběhu školního roku projeví u některých žáků problémy s dodržováním platebního kalendáře úplat za školské služby ubytování a stravování. Problémy řeší vychovatel s žáky a zákonnými zástupci žáků individuálně. Práce s žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí spočívá především v jejich motivování k učení a vzdělávání a ke školní úspěšnosti, prostřednictvím diferencovaného, individuálního pedagogického přístupu skupinového vychovatele a všech pedagogických pracovníků domova mládeže.

b) VÝCHOVA MIMOŘÁDNĚ VZDĚLANÝCH A TALENTOVANÝCH ŽÁKŮ v DM (§ 17 školského zákona)

Podpora mimořádně nadaných a talentovaných žáků je žádoucí nejen pro žáky samotné, ale má zásadní význam i pro společnost. Mezi mimořádně nadané žáky nepatří pouze žáci s mimořádnými schopnostmi uměleckými i pohybovými, ale i žáci s mimořádně vysokou úrovní výkonu ve všech nebo pouze v určitých oblastech vzdělávání, projevující se vysokou motivací, cílevědomostí a kreativitou. Mimořádně nadaní žáci se projevují jako výrazné osobnosti, mohou mít ale problémy v komunikaci, v sebehodnocení, jsou často citliví na kritiku a hodnocení druhých. Ve vzdělávání je vhodné využívat náročnější metody a postupy, problémové a projektové vyučování, samostudium, práci s ICT aj. Žáci by měli být vhodně zapojeni do týmové práce. Nadaní žáci se často projevují při zájmové činnosti v DM, což odhalí často sami skupinový vychovatelé. Intelektově nadané žáky je proto nutné více motivovat a zapojovat do projektů a do zájmových útvarů. V zájmové činnosti se zaměřit hlavně na talentované žáky se specifickými intelektovými dovednostmi.

Pro rozvoj vzdělávání nadaných a talentovaných žáků v domově mládeže nabízíme doplňkové činnosti a aktivity v oblastech jejich zájmů. Zúčastňují se různých přehlídek, soutěží a projektů, kde reprezentují školu a získávají i ocenění svých případných úspěchů. Uplatňují se hlavně v dramatickém kroužku, kde recitují, zpívají a vystupují na veřejnosti, čímž se zvyšuje jejich sebevědomí.

10 Materiální podmínky výchovy a vzdělávání v DM:

ŠVP domova mládeže vychází z aktuálních prostorových a materiálních podmínek, ale zdůrazňuje i plánované vybavování, obměňování a doplňování nábytkem, dalšími moderními pomůckami, případně prostředky ICT, sportovním vybavením posilovny atd. tak, aby bylo možné úspěšně realizovat plánované výchovné a vzdělávací strategie, činnosti a aktivity z obsahu ŠVP domova mládeže, aby se prostředí a vybavení domova mládeže stávalo pro žáky stále atraktivnější, aktivizující a motivující. Materiální vybavení je určeno zejména ubytovaným žákům a dle platné legislativy a vnitřní směrnice ředitele podléhá každoroční inventarizaci. Materiální a prostorové vybavení domova mládeže je dáno vyhláškou ministerstva zdravotnictví č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění pozdějších předpisů. Domov mládeže má dobré podmínky pro vzdělávání, odpočinek a volný čas žáků. Žáci jsou ubytováni v zámecké budově, která je součástí školy. Kapacita této budovy je 50 lůžek. Postupně dle finančních možností objekt stále modernizujeme. Během posledních čtyř let došlo k výměně nábytku a lůžkovin, došlo k rekonstrukci chlapeckých pokojů a k vybudování nové bytové jednotky v původních kancelářích našich zaměstnanců. Došlo i k dovybavení některých pokojů.

Každý žák má v domově mládeže toto vybavení:

Lůžko s úložným prostorem na lůžkoviny, lůžkoviny, deku, polštář, skříň šatní, pracovní stůl, židli, lampičku. V každém pokoji je dále odpadkový koš, lopatka, smeták atd. Každý žák má svůj botník a skříň na pracovní oděv a také trezor na ukládání cenností. V bytových jednotkách se nachází kuchyňka s varnou konvicí, mikrovlnnou troubou, sporákem a ledničkou. V nové druhé bytové jednotce je též ložnice a kuchyňský kout vybavený novou ledničkou, barovým stolem s židličkami novými psacími stoly a židlemi, v ložnici jsou dvě nová patrová lůžka a k tomu moderně zařízená koupelna se sprchovým koutem a WC. K užití slouží žákům klubovna, kterou lze využít i jako studovnu, využívány jsou i některé školní učebny, s možností promítání a přístupem k internetu například učebny číslo 6 a 8, které sousedí hned vedle DM. Dále mají žáci možnost využívat sportovní hřiště, které je součástí školy. V budově DM je též vychovatelna s univerzálním vybavením a zázemím pro vychovatele. V celém domově mládeže je bezdrátové Wi-Fi a připojení k internetu.

11 Personální podmínky výchovy a vzdělávání v DM

Personální podmínky výchovy a vzdělávání zásadně ovlivňují naplňování ŠVP domova mládeže a výsledky vzdělávání žáků. Kvalitní výchovnou a vzdělávací činnost zajišťují v domově mládeže tři kvalifikovaní pedagogičtí pracovníci a jedna bezpečnostní pracovnice, která na žáky dohlíží v noci. V personální oblasti jsou rozhodující ustanovení zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o pedagogických pracovnících), kde v § 16 jsou uvedeny možnosti získání odborné kvalifikace na pozici vychovatele domova mládeže.

§ 3 zákona o pedagogických pracovnících jsou v odstavci 1 uvedeny předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka:

- a) plná způsobilost k právním úkonům,**
- b) odborná kvalifikace pro přímou pedagogickou činnost,**
- c) bezúhonnost,**
- d) zdravotní způsobilost,**
- e) schopnost prokázat znalost českého jazyka.**

Pedagogičtí pracovníci a ostatní pracovníci úseku výchovy mimo vyučování se řídí také pracovním řádem pro zaměstnance škol a školských zařízení. Pracovní řád je součástí Organizačního řádu školy. Pedagogickými pracovníky v domově mládeže jsou vychovatelé, které řídí vychovatelka pověřená vedením domova mládeže. Vychovatelé se v případě potřeby mohou vzájemně zastupovat. Ve spolupráci s personálním oddělením školy se dlouhodobě usiluje o stabilizaci pracovního týmu. Což se nám v poslední době daří. Personální práce a požadavky na pedagogickou způsobilost vychovatelů v domově mládeže vycházejí ze zákona o pedagogických pracovnících. Počet pedagogických pracovníků je dán každoročně krajským normativem na kalendářní rok. Na útvaru výchovy mimo vyučování pracují pedagogičtí pracovníci (jejich počet je v souladu s vyhláškou MŠMT č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních, § 5, ve znění pozdějších předpisů, podle počtu ubytovaných žáků), kteří zabezpečují výchovu a vzdělávání (včetně vedení jednorázových aktivit) v domově mládeže. Povinnosti všech pracovníků jsou přesně definovány v pracovní náplni vychovatelů DM. Na základě zákona o pedagogických pracovnících a nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků, stanovuje ředitelka školy každoročně rozsah přímé pedagogické činnosti pro pedagogické pracovníky domova mládeže. Přímá pedagogická činnost vychovatele domova mládeže je dlouhodobě stanovena na 30-32 hodin týdně. Nepřímou výchovnou činnost (související s přímou) lze provádět i mimo školu, ředitelka školy může nařídit přípravu též na pracovišti, a to v rozsahu 8 hodin týdně. BP /bezpečnostní pracovník/ dohlíží na žáky v noci celkem 30 hodin týdně.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále jen DVPP) :

Vedení školy a domova mládeže klade velký důraz na další vzdělávání pedagogických pracovníků. DVPP je zaměřeno na oblast tvorby a implementace ŠVP domova mládeže, řízení pedagogických pracovníků, školskou a obecnou legislativu, na metodiku osobního rozvoje pedagogických pracovníků v problematice prevence rizikového chování žáků, vzdělávání v oblasti bezpečnosti a ochraně zdraví žáků a požární ochraně a v oblasti jejich specializace při vedení zájmového útvaru. Pedagogičtí pracovníci využívají studijní volno, dle § 24, odstavce 7, zákona o pedagogických pracovnících, v platném znění, k samostudiu a vzdělávání, dle studijního zájmu pedagogického pracovníka a dle potřeb a rozvrhu školy. K tomu mohou využívat internet a studijní literaturu (v oblasti tvorby a implementace ŠVP domova mládeže, EU, školství, práva, obecné pedagogiky a psychologie, vlastní odborné specializace atd.). Jsou tak naplňována práva a povinnosti pedagogických pracovníků na DVPP po dobu pedagogické činnosti.

12 Ekonomické podmínky výchovy a vzdělávání v DM

Popis ekonomických podmínek vzdělávání je součástí ŠVP domova mládeže. Výše příspěvku od zřizovatele (Středočeského kraje) je pro domov mládeže a školní jídelnu nastavena v rozpočtu na kalendářní rok. Čerpání příspěvku od zřizovatele je v souladu s požadavky Středočeského kraje k řízení příspěvkových organizací a v souladu s účelem, na který byl přidělen. Z příspěvku zřizovatele jsou hrazeny i náklady spojené s ubytováním a stravováním žáků. Financování škol a školských zařízení je uzákoněno v § 160 až 163 školského zákona. Řídí se i dalšími zákonnými postupy a vnitřními směrnicemi školy. Ekonomické podmínky, zdroje a jejich výše se každoročně mění, mění se výše příspěvku od zřizovatele a mohou se měnit i výše úplat za školské služby ubytování a stravování. Ekonomické podmínky vzdělávání jsou zajišťovány i z vícezdrojového financování, tedy i z finančních dotací a z doplňkové činnosti školy. Výše úplaty za školské služby ubytování je v souladu s vyhláškou MŠMT č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních, § 5, ve znění pozdějších předpisů. Domov mládeže je pro stanovení výše úplaty zařazen do II. kategorie. Výše úplaty pro II. kategorii je **900 Kč na 1 lůžko** na 1 kalendářní měsíc. Výši úplaty za ubytování žáků v domově mládeže stanovuje ředitelka školy s přihlédnutím k vybavení domova a k úrovni poskytovaných služeb. Výše úplaty za školské služby stravování je v souladu s § 5 vyhlášky MŠMT č. 107/2005 Sb., o školním stravování, ve znění pozdějších předpisů. Celodenní stravování ve formě snídaně - svačina - oběd - svačina - večeře, a také je zajištěn celodenní pitný režim. Cena za celodenní stravování je **130,- Kč/den**. Cenu stanovuje ředitelka školy na základě výše finančních normativů, v rámci finančních limitů.

13 Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví žáků, hygieny a požární prevence v DM

Povinnost domova mládeže (jako školského zařízení) je zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví žáků a vyplývá to zejména z ustanovení § 29 školského zákona, v platném znění. V ŠVP domova mládeže je proto zakotvena povinnost vychovatelů domova mládeže poskytovat žákům informace k zajištění bezpečnosti, ochrany zdraví a o požární ochraně. Žáci rovněž podpisem potvrdí, že informacím porozuměli. V domově mládeže vytváříme podmínky pro zdravý vývoj (fyzický i psychický), zdravý životní styl a pro předcházení vzniku rizikového chování žáků. Při vzdělávání a poskytování školských služeb přihlížíme k základním fyziologickým potřebám žáků.

Důležitými dokumenty, všechny v platném znění, jsou:

Školský zákon, § 29, odstavec 1, 2 a 3,
Vyhláška MŠMT č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů žáků a studentů, ve znění pozdějších předpisů,
Metodický pokyn MŠMT k zajištění bezpečnosti o ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 37014/2005-25,
Metodické doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21291/2010-28,
Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č. j. 24 246/2008-6,
Preventivní program školy na příslušný školní rok (zpracovává školní metodik prevence),
Národní strategie primární prevence rizikového chování
Program proti šikanování.

Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví a požární prevence v ŠVP domova mládeže popisují, jakým způsobem škola, včetně domova mládeže zajišťuje bezpečnost a ochranu a zdraví žáků při vzdělávání a mimoškolních aktivitách a jakým způsobem jsou žáci vedeni k dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví žáků a požární prevenci, tj. osvojení si těchto kompetencí. Cílem výchovného a vzdělávacího pedagogického působení je žák odpovědný za své chování a způsob života v míře odpovídající a přiměřené jeho věku a schopnostem. Problematika bezpečnosti a ochrany a zdraví žáků úzce souvisí se vzděláváním ke zdraví, s prevencí šikany a dalšího rizikového chování žáků. Výchova ke správnému zdravotnímu stylu žáků je nedílnou součástí výchovy a vzdělávání. Žák by se měl chovat v domově mládeže obezřetně a dbát o své zdraví. Nedílnou součástí výchovy ke správnému životnímu stylu je i správná výživa žáků, zde se uplatňuje i skladba stravy žáků ze strany školní jídelny. Zdravý způsob života je zaměřen i kroužek zdravého životního stylu.

Podmínky pro bezpečnost a ochranu zdraví žáků, hygienu a požární prevenci při výchově a vzdělávání v DM:

- a) bezpečnost a ochrana zdraví žáků při vzdělávání a při činnostech, které s ním souvisejí, seznámení žáků se školním řádem, vnitřními řády domova mládeže a školní jídelny a provozními řády,**
- b) nezávadný stav objektů a zařízení a jejich údržba, pravidelná technická kontrola a revize,**
- c) zlepšování vzdělávacího prostředí dle požadavků hygienických předpisů,**
- d) prokazatelné seznámení žáků o možném ohrožení zdraví a bezpečnosti při všech vzdělávacích činnostech,**
- e) ochrana žáků před násilím, šikanou, včetně kyberšikany, agresivitou a jinými negativními jevy,**
- f) vytváření prostředí a vzdělávacích podmínek podporujících zdraví a zdravý životní styl (vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody).**

V domově mládeže jsou nadále vyhledávána a zhodnocována bezpečnostní rizika, vyplývající ze vzdělávací činnosti a provozu domova mládeže. Následně jsou přijímána opatření k prevenci rizik. V domově mládeže je zajišťována nejen bezpečnost žáků fyzická, ale i psychosociální.

Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví žáků, hygienické a požární prevence jsou v domově mládeže zajišťovány:

- a) vhodným režimem žáků v domově mládeže s dostatkem relaxace a pohybových aktivit dané režimem dne a skladbou činností v domově mládeže,
- b) vhodným studijním, stravovacím a pitným režim,
- c) bezpečným a hygienickým prostředím v prostorách domova mládeže, v souladu s platnými
- d) bezpečnostními, požárními a hygienickými normami (odpovídající osvětlení, teplo, čistota, větrání, hlučnost, nábytek, bezpečnostní a hygienická opatření v souvislosti s Covid-19 atd.),
- e) pravidelnými technickými kontrolami a revizemi zařízení,
- ochranou žáků před úrazy,
- f) zpracováním provozních řádů (domova mládeže, školní jídelny a školní kuchyně)
- g) dostupností prostředků první pomoci, kontaktů na lékaře, poskytování první pomoci – praktické kompetence vychovatelů, atd.

Psychosociální podmínky v DM jsou zajišťovány:

Vytvářením klidného prostředí a příznivého sociálního klimatu v domově mládeže - otevřenost a partnerství v komunikaci, úcta, tolerance, empatie, uznání, spolupráce a pomoc druhým žákům, sounáležitost se školou a domovem mládeže, respektem k potřebám žáka a jeho osobním problémům, výchovnou a vzdělávací činností vycházející ze zájmů žáka, sledováním všestranného rozvoje žáka a jeho prospěchu, věkovou přiměřeností a motivujícím hodnocením, respektem k individualitě žáka, jeho hodnocením v souladu s jeho individuálními možnostmi, ochranou žáků před rizikovým chováním, násilím, šikanou (Preventivní program školy, Program proti šikanování a Krizový plán školy), spoluúčasti (participaci) žáků na životě domova mládeže, účasti v žákovské radě, účasti v zájmové činnosti, budováním komunity žáků na principu svobody, odpovědnosti, spravedlnosti, spolupráce a na dodržování společných pravidel, informovaností žáků i zákonných zástupců o činnosti domova mládeže atd.

Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví žáků, hygieny a požární ochrany jsou součástí vnitřních směrnic SOŠ a SOU Horky nad Jizerou. Specifické podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví žáků, hygieny a požární ochrany jsou zařazeny ve školním řádu, vnitřním řádu domova mládeže, vnitřním řádu školní jídelny, v provozním řádu školy a v jednotlivých provozních řádech. Žáci, kteří jsou ubytováni v domově mládeže, jsou prokazatelně seznámeni s předpisy bezpečnosti a ochrany zdraví žáků, hygieny a požární ochrany a školním řádem, včetně vnitřního řádu domova mládeže při zahájení ubytování v domově mládeže.

Všechny úrazy žáků jsou vedeny v knize úrazů. Je postupováno podle vyhlášky MŠMT č.64/2005 Sb., o evidenci úrazů žáků a studentů, ve znění pozdějších předpisů. Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků, požární ochrany a hygienických předpisů je důležité, rovněž velmi důležité je formální prokázání, že byla učiněna veškerá opatření k minimalizaci úrazů. O úrazu nezletilého žáka podá domov mládeže bez zbytečného odkladu zprávu jeho zákonnému zástupci a úraz zapíše do knihy úrazu a kopii odnese na sekretariát a ta se ukládá do svazku Úrazy ve škole. Důležité je i mapování (vyhledání) možných rizik v domově mládeže, pojmenují se zdroje rizik a přijmou se opatření k jejich eliminaci nebo minimalizaci (technická, organizační, výchovná). O přijatých opatřeních v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví žáků, požární ochrany a hygienických předpisů se vede příslušná dokumentace podle vnitřních směrnic Organizačního řádu školy.

Možná rizika v domově mládeže:

- a) rizika vyplývající ze sportovní činnosti (zájmové útvary, turnaje, atd.),
- b) rizika vyplývající z chování žáků, včetně šikany, kyberšikany a agresivity žáků,
- c) rizika kouření v prostorách domova mládeže, včetně rizik z požárního hlediska,
- d) rizika při návratu žáků z vycházek pod vlivem návykových látek,
- e) rizika v období nočního klidu v domově mládeže,
- f) rizika z pobytu žáků v domově mládeže v dopoledních hodinách a v době obědové přestávky,
- g) rizika z používání nepovolených elektrospotřebičů v domově mládeže,
- h) rizika při pobytu žáků ve společných prostorách domova mládeže a školní jídelně,
- ch) rizika vyplývající z tzv. „panikového chování“ u nouzových východů v celém areálu školy, zdravotní riziko z vydávané stravy atd.

K těmto rizikům domov mládeže přijímá a nadále bude přijímat opatření:

Výchovná (dodržování školního řádu, preventivní program školy, výchovná opatření, krizový scénář pro počáteční stadium šikany včetně programu proti šikanování, proškolení a testy o bezpečnosti a ochraně zdraví žáků, požární ochraně, vyhodnocení Národní strategie primární prevence rizikového chování atd.) organizační (namátkové kontroly žáků po návratu z vycházek pohledem, zda nejsou pod vlivem návykových látek, kontroly při noční službě, zajištění dohledu nad žáky atd.) pedagogický dohled ve školní jídelně a ve společných prostorách školy a domova mládeže v době pobytu žáků (žáci se musí chovat slušně, ohleduplně a v souladu s bezpečnostními a hygienickými předpisy), technická (odstranění závad, pravidelné technické kontroly a revize, včetně tělocvičen, posiloven a venkovních sportovišť), dodržování vnitřních směrnic Organizačního řádu školy atd. Je nutné po roce 2020 dodržovat důležitá hygienická a epidemiologická opatření v souvislosti se světovou pandemií Covid-19. Aktuální režim doplněn vždy podle platných vyjádření a doporučení MŠMT a Ministerstva zdravotnictví.

14 Vlastní hodnocení ŠVP domova mládeže

Evaluace výchovy a vzdělávání znamená monitorování (zjišťování) a vyhodnocování dat, které charakterizují vzdělávání a jeho výsledky.

Evaluace probíhá jako:

Autoevaluace – vlastní hodnocení školy

Externí evaluace – hodnocení - ČŠI, zřizovatel (podle kritérií, která předem zveřejnil).

Vyhodnocování dat – porovnávání a posuzování zjištěných výsledků vzdělávání ke zvoleným ukazatelům.

Vlastní hodnocení ŠVP domova mládeže, vychází ze školského zákona § 12, ve znění pozdějších předpisů a je upřesněno prováděcí vyhláškou MŠMT č. 15/2005 Sb. ve znění pozdějších předpisů, kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů a výročních zpráv, ve znění pozdějších předpisů, dále vychází z koncepce a strategie rozvoje školy zpracované ve Školním akčním plánu rozvoje vzdělávání školy a z časového plánu vlastního hodnocení ŠVP DM. Vlastní hodnocení ŠVP domova mládeže je východiskem pro zpracování výroční zprávy o činnosti školy.

Oblasti, ve kterých je třeba úroveň výchovy a vzdělávání v DM zlepšit:

- 1/ Zlepšit propojení pedagogické práce vzájemně mezi vychovateli, včetně systematického a jednotného působení na žáky.
- 2/ Lépe spolupracovat s problémovými žáky a žákyněmi-rozpoznat duševní poruchy například odhadnout, zda není žák například ADHD, zaměřit se na poruchy opozičního vzdoru, poruchy chování atd. zlepšit individuální přístup k těmto žákům a žákyním. Odhalovat drogově závislé a pomáhat jim najít cestu k zdravému životu, bez návykové látky, nutná zvýšená spolupráce s rodiči.
- 3/ Stále pracovat na zkvalitnění úrovně bydlení.
- 4/ Zlepšit pohybové aktivity žáků a žákyně, přimět je více k pohybu a k dalším zájmovým aktivitám v rámci kroužků dramatického, kreativního a sportovního.

Zhodnocení podmínek a průběhu vzdělávání v DM:

Z oblasti personálního zabezpečení je úsek DM plně funkční, kvůli dlouholetým zkušenostem vychovatelů, je nutné dbát na neustálé doplňování a prohlubování odborné kvalifikace a vyvarovat se stereotypu ve výchovné práci. Průběh vzdělávání u žáků a žákyně probíhá kvalitně, neboť téměř vždy od nás odchází už zralá osobnost, než s kterou jsme se setkali na počátku našeho působení.

Oblasti, ve kterých DM dosahuje dobrých výsledků:

Dramatický kroužek:

Žáci a žákyně DM každoročně připravují pro několik domovů seniorů, místní obec a své pedagogy divadelní vystoupení a navštěvují seniory v jejich prostředí. Charitativní činnost je hlavní výchovný cíl v DM. Žáci zde rozvíjí své výtvarné a praktické dovednosti, zdravé sebevědomí, přednes, hlubší vyjádření své osobnosti a zároveň si uvědomují a upevňují morální hodnoty. Postupně dochází k aktivní spolupráci s kolektivem, vytváří se nová přátelství, rozvíjí se smysl pro přijímání zdravé kritiky a zároveň dochází k prohlubování vzájemných vztahů.

Sportovní kroužek a kroužek jógy:

Přestože žáci z velké části nemají vypěstované návyky k pravidelnému sportování, daří se nám tuto činnost zpestřit netradičními sporty, soutěžemi i aktivní účastí vychovatelů. Žáci a žákyně si rozvíjí morálně volní vlastnosti, tělesnou zdatnost a prohlubují se kamarádké vztahy.

Kreativní kroužek a kroužek zdravého životního stylu :

Kroužek to míří na sebezdokonalování a kreativitu u ubytovaných žáků.

Výtvarné a tvořivé dílny, neobvyklé náměty a výrobky, výroba dárků a dekorací pro seniory a děti z dětského domova a mateřské školky i mentálně postižených klientů

K dalším mimoškolním volnočasovým aktivitám v DM patří: kino, grilování, bowling, výzdoba pokojů, návštěva aquaparku, divadelní besedy, závěrečný celodenní výlet a setkání s rodiči v úspěšné akci Bavíme se s rodiči.

Naplňování koncepce výchovy mimo vyučování je závislé na finančních možnostech rozpočtu školy a domova mládeže a na vícezdrojovém a projektovém financování. Chce to

cílevědomost, vytrvalost, houževnatost, strategii a koncepčnost. Velký důraz budeme klást na vnitřní hodnocení domova mládeže, které bude zaměřeno na cíle, které jsme si stanovili, posouzení, jak byly splněny, stanovení dobrých výsledků a úkoly pro zlepšení v dalším období. Vlastní hodnocení DM chceme uchopit jako šanci nejen pro stálé zlepšování výchovy a vzdělávání žáků, ale také pro další odborný rozvoj vychovatelů.

Na základě vlastního hodnocení budeme navrhovat případné inovace ŠVP domova mládeže. ŠVP domova mládeže chápeme jako permanentně otevřený systém, který podporuje rozvoj domova mládeže.

15 Závěrečná ustanovení

Školní vzdělávací program Domova mládeže SOŠ a SOU Horky nad Jizerou nabývá účinnosti od 28. 11. 2025 ve školním roce 2025/2026

Mgr. Markéta Klímová Ulmanová,
ředitelka školy SOŠ a SOU Horky nad Jizerou